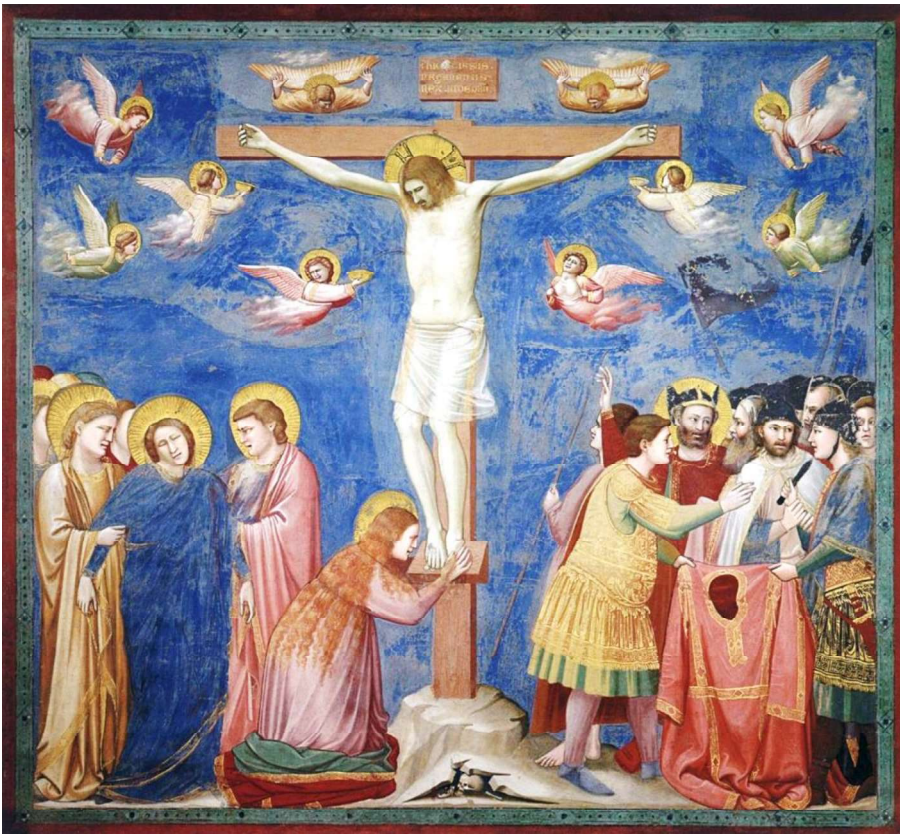

VAN KRUIS NAAR KRUIS PER INTERRAIL

In mijn vakantie geef ik mij naar hartenlust over aan mijn passies: veel wandelen, veel kunst kijken (klassiek en hedendaags) en veel lezen. Dat was het afgelopen jaar niet anders. Mijn Ellen doet daar graag aan mee, met één beperking: hoe prachtig de schilderkunst uit de 15e en de 16e eeuw ook is, de overdaad aan lijdens- en kruisigingsbeelden maakt dat ze daar niet bijzonder veel van kan hebben. Dus toen ik na een aantal Brugse musea per se ook nog naar het Museum van het Heilig Bloed wilde (hoe klein ook), gaf zij er de voorkeur aan op het plein af te wachten tot ik klaar was en nog wat te lezen.

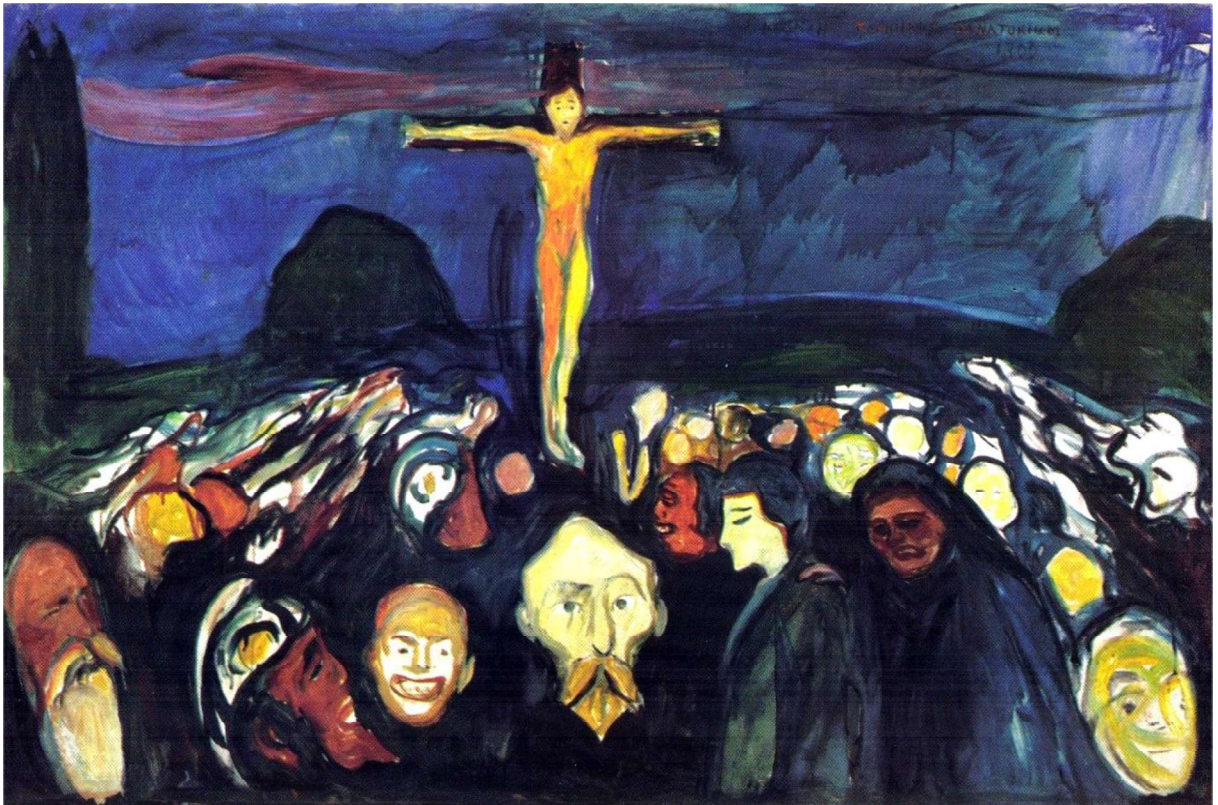

Giotto: Kruisiging

onverwachts geconfronteerd wordt met een ernstig oogprobleem. Het kan er zelfs toe leiden dat ze het licht uit haar ogen verliest. Maar alleen als ze haar ogen niet goed verzorgt en alleen als ze heel veel pech heeft. Helaas is Frida

Ter overdenking voor u deze keer twee passages uit een verrukkelijk boek waarin nog aanzienlijk veel meer kunst gekeken wordt dan ik kon doen: *Eén minuut eerlijkheid* van Björn Sortland. Het is een jeugdroman en kunsthistorisch verhaal in één. Hoofdpersoon is de 17-jarige Frida, een onzeker meisje dat

zo'n meisje dat geneigd is meteen van het ergste uit te gaan. Ze neemt haar maatregelen: nu moet ze iets van de wereld zien, straks kan het misschien niet meer. Ze plundert de bankrekening van haar moeder en koopt een Interrail. In Italië ontmoet ze een jongen, Jakob, een paar jaar ouder, die alles weet van kunst. Een kunstnerd. Voor een kerkelijk jongerentijdschrift loopt hij de grote kruisigingsschilderijen uit de Europese kunstgeschiedenis af. Hij schaamt zich een beetje voor zijn kerk: het Leger des Heils. Frida wordt verliefd op Jakob, doet alles om bij hem in de buurt te blijven, en wil zich zelfs laten meeslepen op de kruisigingsschilderijentocht. Zij is niet erg kerkelijk, maar merkt dat die schilderijen haar wel wat doen. Zeker als Jakob daar gepassioneerd over vertelt. In het boek zijn replica's opgenomen van alle schilderijen die ze zien, van Giotto en Grünewald tot Picasso en Francis Bacon.

Edvard Munch: Golgotha

De twee passages die ik uitkoos zou je kunnen lezen als Jakobs respectievelijk Frida's 'geloofsbelijdenis'.

Bladzijde 273:

Jakob kijkt voor zich uit. Hij ziet er een beetje triest uit nu. En nog maar een paar minuten geleden begon alles net goed te gaan.

Matthias Grünewald, Isenheimer Altar

En dan vraag ik: 'Waarom geloof je in God? Want dat doe je toch?' 'Ja. Dat doe ik denk ik wel. Ik kan daar geen zinnig antwoord op geven, ik geloof in God omdat ... nou ja, het licht, zonsopgangen, zonsondergangen, de geur van de zee, de geur van een klein meisje van één maand oud van wie ik net in februari oom ben geworden, en kunst, Giotto en Rembrandt en, ja, vooral vanwege kunst, en Bob Dylan en Johann Sebastian Bach natuurlijk, en alle prachtige meisjes op de wereld, vooral jij, en ik geloof vanwege de kracht van het evangelie dat Johannes tweeduizend jaar geleden heeft opgeschreven, en dat me toch recht in mijn hart raakt.'

'Twijfel je nooit?'

'Jawel .. Vooral doordat mensen zomaar doodgaan, door alle waanzin in de wereld, door honger, bomaanslagen of gebrek aan vaccins en schoon water. Mensen die eenzaam doodgaan in de sloppenwijken en vluchtelingenkampen, of door drugs of misbruik, of gas of machetes. Mensen die niet voelen dat er door andere mensen of door God van hen gehouden wordt, kinderen die lijden, vooral dat, onschuldige kinderen die lijden en iedereen die in de gevangenis zit en iedereen die bang is dat niemand hem of haar wil hebben.'

'Je wordt nog wel eens priester: zeg ik.'

'Het meest droevige dat ik kan bedenken, is dat God bestaat, maar dat hij niet van me houdt: zegt Jakob. 'Ik weet niet of ik priester kan worden als ik zo denk.'

'Ik. .. zou nooit met een priester kunnen trouwen', zeg ik. En ik vraag me af of hij begrijpt dat ik nu zeg dat ik van hem hou. Daar ziet het niet echt naar uit. 'Priesters zeggen soms maar wat. Pas maar op dat je niet met eentje trouwt.'

Bladzijde 403-404:

'We zijn op vakantie en praten over al die vreselijke dingen, zoals lijden, marteling, kruisiging en de Tweede Wereldoorlog, maar eigenlijk denken we alleen maar aan onze eigen kleine leventjes.' 'Ja: zegt Jakob. 'Uiteindelijk zijn we gewoon toeristen. En medeschuldig.'

'Inderdaad,' zeg ik. Ik hoor dat ik een kleine redevoering begin te houden. 'Ik ben op vakantie en ik praat over al die vreselijke dingen. Ik heb een heleboel schilderijen gezien die eigenlijk gaan over lijden, marteling en kruisiging, ik heb naar alle schilderijen gekeken van die man die daar met uitgestrekte armen hangt, ik vind zelfs dat de Jezus van Munch me aankijkt, misschien omdat het een moderner schilderij is of zo, ik weet het niet. Maar het is niet alleen een kunst-Jezus, het is een man die ... nou, die me vraagt waarom hij daar hangt, hij vraagt me of ik gewoon een van die zelfingenomen gezichten om hem heen ben, die het allemaal niets kan schelen, die gewoon de andere kant op kijken, gewoon toeschouwer zijn, die niet willen begrijpen dat kunst gaat over de werkelijkheid en het leven. Wat zegt hij eigenlijk als hij daar hangt? Dat ik niet alleen maar mag denken aan mijn ogen en mijn vader en moeder, en dat ik vaak vind dat ik me een beetje on-sexy kleed, dat ik geen vrienden heb, dat ik graag een zilverkleurige iPod wil en dat ik graag een beetje in de zon had willen liggen zodat ik mooi bruin zou worden, maar dat ik eigenlijk beter... om me heen kan kijken in de wereld, naar iedereen die het slecht heeft, dat ik de armen kan helpen en aardig zijn, niet gek worden van mensen, kijken naar geestelijk gehandicapten die eenzaam door de stad lopen en alle kinderen op de wereld die het slecht hebben, oude mensen helpen die eenzaam zijn en als ik dat niet doe, dan ben ik niet meer dan een toerist!' 'Je hebt gelijk,' zegt Jakob. 'Kunst is niet alleen gemaakt om mooi te zijn en in een museum te hangen. Je zou trouwens zo officier kunnen worden bij het Leger des Heils.'

Ds. Bert Dicou